

PÉCSI Dohánygyár

ÁRA:
2,30 Ft

XVII. ÉVFOLYAM, 8. SZÁM

A PÉCSI DOHÁNYGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

1990. AUGUSZTUS

Új Vállalati Tanács

Már hírt adtunk múlt havi számunkban arról, hogy vállalatunknál megtörtént június 30-ig a vállalati tanácstagok választása. Az új Vállalati Tanács július 18-án tartotta meg első ülését, melynek napirendjén az alábbi témakörök szerepeltek:

1. A Vállalati Tanács elnökének és elnökhelyettesének megválasztása.

2. Az igazgató tájékoztatója a vállalat során következő legfontosabb feladatairól.

3. A Földművelésügyi Minisztérium által az 1989. évi exporttevékenység után adott jutalom felosztásáról, döntés az igazgató személyét illetően.

A Vállalati Tanács fenti időpontban határozatképes létszámban jött össze, tehát semmi akadály nem merült fel az ülés megtartásának. Az ülés napirendjét, a jegyzőkönyv vezetőjének és hitelesítőinek jelölését még Simon Éva, a Vállalati Tanács eddigi elnöke bonyolította le. Ezt követően került sor a már elfogadott napirendnek megfelelően az 1. napirendi pontra, melynek előterjesztője, a választás lebonyolítója Irimi Sándor igazgató volt.

Csak emlékeztetőül jegezzük meg, hogy az állami vállalatokról szóló törvény és végrehajtási rendelet módosításakor egy olyan rendelkezés született, mely szerint a jövőben a Vállalati Tanács elnökét és elnökhelyettesét a választott tagok közül lehet csak megválasztani. Ennek megtartásával a VT-tagoknál folytatott előzetes tájékoztató alapján a VT elnökének Csomor Miklóst, helyettesének Nagy

Lászlót jelölték. A jelöltek a Vállalati Tanács elfogadta, más jelölt állítását nem javasolta. Ezt követően került sor a szavazásra. Az elnök és elnökhelyettes személyének megválasztásakor a Vállalati Tanácsnak nyílt szavazással és szótöbbséggel kellett meghozni döntését. A szavazás eredményeként a következő 2,5 éves időtartamra elnöknek Csomor Miklós számítástechnikai, fej-

lesztési és üzemeltetési csoportvezetőt, elnökhelyettesnek Nagy László tmk-üzemvezetőt választotta meg a Vállalati Tanács.

Az ülés további részét az újonnan megválasztott elnök vezette már. A vállalat igazgatója tájékoztatót adott a Vállalati Tanácsnak a soron következő legfontosabb feladatokról, és arra is lehetőség nyílt, hogy a vállalati tanács-

tagok kérdéseket tegyenek fel, melyekre az igazgató a választ a helyszínen megadta.

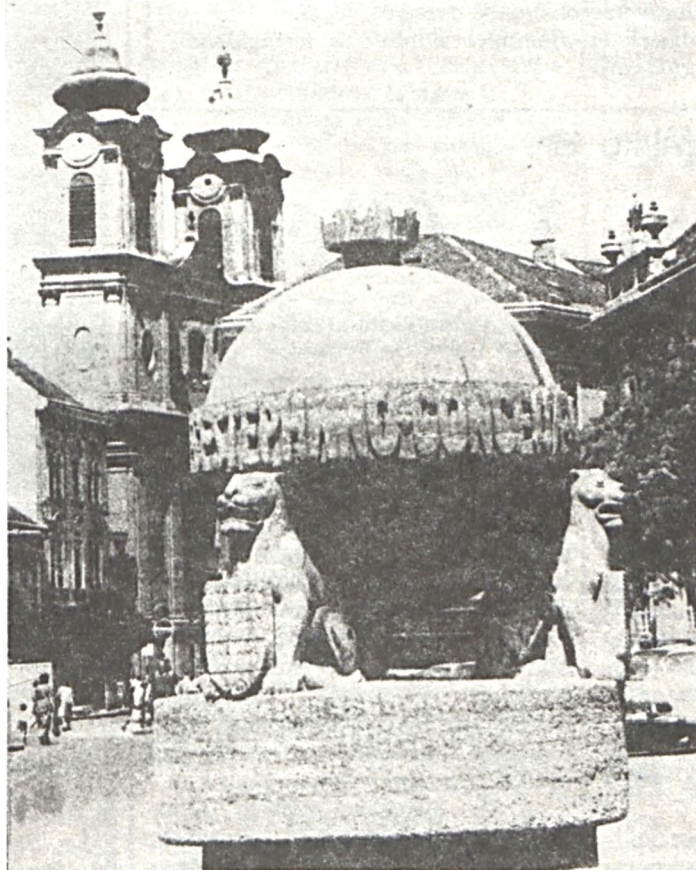
A 3. napirendi pontként arról kellett dönteni a Vállalati Tanácsnak, hogy az 1989. évi exporttevékenység után a Földművelésügyi Minisztérium által adományozott jutalom összegéből mennyit kapjon a vállalat igazgatója. (A fennmaradó összegről a döntés a minisztériumi leiratnak megfelelően a vállalat igazgatóját illeti meg.) Itt tehát olyan jutalomösszegről van szó, amely nem a vállalat pénzeszközeit terheli, hanem amelyet a minisztérium utalt át a vállalat részére.

Magunk és a vállalat kollektívája nevében köszönetet mondunk az eddigi elnök, Simon Éva és elnökhelyettes, Kiss József felelősségteljes munkájáért, hiszen ők e két tisztség betöltésében úttörő feladatot láttak el a Vállalati Tanács megalakulása óta.

Kifejezve azon reményünket, hogy az újonnan megválasztott tisztségviselők a régiek nyomdokába lépnek, kívánunk a VT elnökének és elnökhelyettesének munkájukhoz erőt, egészséget és sok sikert!

S. E.

Az ország almája

Augusztus 20-án, Szent István napján emlékeznek a nemzet az országalapítóra, István királyunkra. Nagy ívű munkásságának köszönhető alapvetően, hogy immár 990 éve, folytonos küzdelem árán létezik Magyarország. E hatalmas múlt jelent kötelezettséget a ma politikusainak a megfontoltságra.

Idén másodsor

Leállás: augusztus 21-26.

Az áprilisi nagykarbantartás után — idén másodsor is — augusztus 21-26. között szünetel a termelés gyárunkban. Ez a második leállás szombat-vasárnap munkavégzést is figyelembe véve, hatnapos lesz. Ezalatt a tmk szakembereire a következő feladatok várnak:

A gyár sűrítettlevegő-ellátását biztosító Atlas-Copco csavarkompresszorokat áttelepítik a jelenlegi alumínium „bódéból” a targoncagarázs mellett épült új gépházba, ezzel ismét megszűnik egy, a területünket csúfító épület. A gyártási csoport tagjai a 2-es gyártógép helyére visszaszerelik a jelenleg tmk alatt levő DK-Max-Cascade gépcsoportot, az ott levő DK-MAX gépegységet beszerelik a 12-es helyére, a jelenlegi 12-est pedig elszállítják tmk-ra. Így a gépcserék és a tmk a termelés akadályozása nélkül valósul meg.

Sor kerül a TOFI selejtfontó és a ládazáró gép nagyjavítására, valamint a krepplőben levő hidraulikus prés gép javítására is. A kocánytárolók felhordó szalagjait ún. fésűs szalagokkal cserélik ki. Szalagcsere lesz a készáru-átszállító szalagrendszer 6-os és 7-es számú szalagjain is.

A gázos szárítóhengeren külső kivitelező fogja elvégezni a gázégők tisztítását, karbantartását, a gyújtó elektronikák ellenőrzését, saját szakembereink pedig a mechanikus részek ellenőrzését.

Kisebb átalakítások, javítások, alkatrészcserek lesznek az illatosító soron, a konténeröltő szalagrendszeren, a „Z” szalagon, a páchengeren, a vágattároló adagolókon. A villamos csoport a tmk-hoz és a mechanikus átalakításokhoz kapcsolódó villamos munkákon kívül a villágítótestek javítását, illetve cseréjét végzi a gyártócsarnokban és a filterosztályon. Az épületgépész csoport a hőközpont berendezések, a fűtési és melegvíz-ellátó rendszer, a gőzellátás berendezéseinek javítását, a hibás szerelvények cseréjét végzi.

A leállásban részt vevőknek eredményes munkát, a termelésben dolgozóknak jó pihenést kívánunk!

A nyereség: 200 millió Ft

Sikeres I. félév

Vállalatunk első félévi gazdasági eredménye minden várakozásnál kedvezőbben alakult. A termelési költségek a tervezettnél kisebb mértékben emelkedtek. Az alapanyagok árai növekedtek ugyan, de a felhasználási mutatók javultak. Jelentős költségmegtakarítást eredményezett a szovjet krepplé papír felhasználása. Azzal, hogy nem használtuk a hazai füstszűrőt, 18,5 millió Ft költséget takarítottunk meg. A legnagyobb értéket képviselő dohány felhasználása norma körülül szinten alakult. Az első félévben 14,5 tonna megtakarítás van, ez mintegy 2 millió forintot jelent.

A nyereség alakulását igen kedvezően befolyásolta az az exportárbevétel, amit az első félévben elkönyvelhettünk. A tervezettnél közel 5%-kal magasabb volt az árbevételünk, az elmúlt évhez viszonyítva ez a növekedés lényegesen nagyobb. Az első féléves nyeresé-

günk meghaladta a 200 millió forintot.

Előretekintve az év második felére, ez a szám megnyugtató, s megfelelő biztosítékot ad arra, hogy az elképzeléseinket megvalósíthatjuk. Év elején a keresettömeg 30%-os növelését tűztük ki célul. Akkor még úgy látszott, hogy ez kizárólag bérköltségből nem lesz megvalósítható, hanem a vagyonból is kell erre fordítani. Mai számítások szerint a hatékonyság növekedése várhatóan biztosítani fogja a bértömeg ilyen mértékű emelését — természetesen adómentesen.

A II. félévben további alapanyagár-növekedések várhatók. Legjelentősebb a 19%-os dohányáremelkedés lesz. Így már előre prognosztizálható, hogy a nyereség a II. félévben lényegesen kevesebb lesz, mint az elsőben volt.

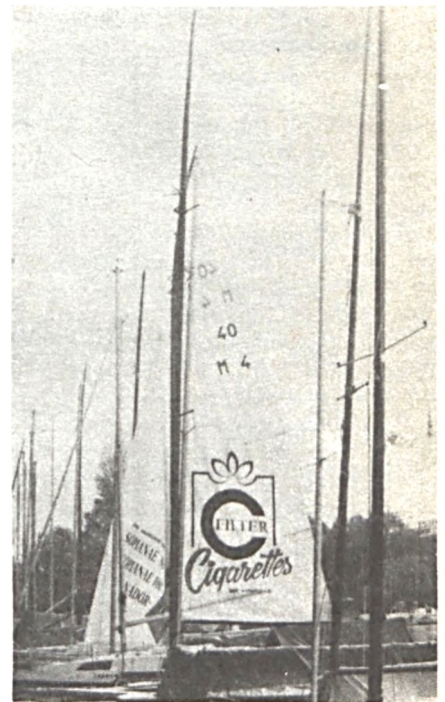
Simon Éva

Craig Shergold

Egy valamelyest szokatlan kérés jutott el hozzánk, melyet továbbítani szeretnénk. Craig Shergold hétéves, és agytumorban szenved, már csak rövid ideig maradhat életben. Az a kívánsága, hogy bekerüljön a Guinness Rekordok Könyvébe, mint aki a legtöbb „jobbulást” kívánó lapot kapta a világon.

Kérem, küldjenek Önök is egy-egy lapot neki, és adják tovább a kisfiú kérését! Az üdvözlőkártyát „QUICK RECOVERY” felirattal küldjék el.

Cím: Craig Shergold
36 Selby Road
Carshalton, Surrey
SN8 1LD England

Reklámvitorla

Dr. Kollár Lajos vitorlásversenyző — pécsi orvos — vitorlášhajója a balföldi kikötőben, a Pécsi Dohánygyár „színeiben”, reklámfeladatokra vállalkozva

Pécsi Dohánygyár

A Pécsi Dohánygyár dolgozóinak lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

dr. Simonné dr. Bemáth Erika

Kiadja az AS-B Kft.

Baranya Megyei Irodája

Felelős kiadó: az irodavezető.

Előfizetési díj egy évre: 27,60 Ft

Készült a Temporg Kiszövetkezet
nyomdájában

Felelős vezető: dr. Kállai Sándor

Másfél év Szíriában

A női haj bűnbe csábít

Omárné Sáska Zsuzsa a „kiválasztottak” közé tartozik. Élete úgy alakult, hogy másfél évig lehetősége volt Szíriában, Damaszkuszban élni. Férje abból a távoli országból származik, az orvosi egyetem elvégzése után ott kezdte pályáját. Turistaként is sok mindent láthat, megismerhet az utazó ember, hát még az, aki a közismert látványosságokon kívül az ottani emberek között is élhet! Zsuzsa bizonyára sok mindent tud nekünk mesélni, amliról mi, európai emberek még keveset hallottunk.

— Nem is tudom, hogy mi mindenről kérdezzek! A közlekedéstől a családi életig, a vallási szokásoktól az ünnepekig minden érdekelne, kíváncsiságomnak csupán az újságok terjedelme szabhat határt. Kezdjük a vallási szokásokkal és az ünnepekkel!

— Szíriában a mohamedán vallás az uralkodó. Az emberek vallásosak, de egyre kevesebb a bigott hívő. A mesetekben naponta ötször hívják a híveket imádkozni, szép számmal meg is jelennek. Vallásuk tiltja az alkoholt és a sertés húsfogyasztását, birkát, baromfit esznie leginkább, abból is keveset. Legnagyobb ünnepük a Ramadan, amelyet egy hónapos szigorú böjt előz meg. Napfelkeltétől napnyugtáig semmit nem szabad enni. Ma már a televízió mondja be, hogy lement a nap, ilyenkor esznek, hajnalig fent vannak. Minden mohamedán férfinak életében legalább egyszer illik elzarándokolni Mekkába. Ezt a család is megünnepli, feldíszítik a házat, úgy várják vissza a családfőt.

— Hogyan él egy átlagos szír család? Milyenek a családi szokások?

— A férj, a családfő dolgozik, a feleség ritkábban. Általában 4-5 gyerek van, de nem ritkaság, hogy ennél több. Az ellátás nem mondható jónak, jegyrendszer van, ez együttjár az órákig tartó sorbanállással, ez is a nő feladata. A családok összetartóak, szeretik a gyerekeket, ritkább a válás, mint nálunk. Ha mégis arra kerül sor, akkor — ha a férj kezdeményezi — köteles a feleség és a gyerekek eltartására. A nő — kiszolgáltatott helyzetüknél fogva — ritkábban kezdeményezik a válást, igazából csak akkor tudják, ha biztos hátterük van. A nő „másodrendű” állampolgár. Ha pl. vendég jön a házhoz, akkor elkészíti a teát, kávét, azután ki kell mennie a szobából. Magam is kerültem ilyen kínos helyzetbe. Férjemhez jött egy kollégája, én is megfőztem a teát, kávét — és maradtam. Kínos csend, majd férjem megkért, hogy viselkedjek úgy, ahogy „illik”. Hát ezt nehéz volt megszokni.

— Van-e többnejűség?

— Damaszkuszban már nem divat, de falun még előfordul. Ilyen esetben a két vagy több nő külön él, külön főz, a férj választ, hogy melyik a leginkább „fogára való”.

— Hogyan öltöznék a nők?

— Nagyon szeretnek öltözködni, sőt túloltözni. Egy alkalommal meghívtak egy délutáni beszélgetésre, ennek megfelelően egy egyszerű ruhát vettem fel. A többiek nagyesztélyben, csillogó „szerelesekben” jelentek meg, mintha szilveszter lenne. Általában európai módon öltözködnék, de kendőt viselnek, mert Allah szerint a bűnre csábítás egyik eszköze a női haj.

— Milyen egy esküvő? Emlteted, hogy ott is voltál.

— Hát az végképp eltér az európatól! Természetesen ott sem fogyasztanak alkoholt. A nők és a férfiak külön teremben szórakoznak, velem sem tettek kivételt. Mindenki jól érezte magát, beszélgettek, mulattak, engem kivéve, mert én a nyelvet nem ismerem.

— Ha már az esküvőről beszélünk, az is érdekelne, hogy milyenek a temetkezési szokások?

— A temetésen csak a férfiak vesznek részt, a nőket nem engedik. Ezt azzal magyarázzák, hogy így akarják őket megkímélni. A temetés napján és utána még 8-10 napig a barátok, hozzátartozók összejönnek a gyászolókkal. Ez hasonlít a mi halotti torunkhoz, azaz a különbséggel, hogy ott nem esznek, isznak, csupán pipáznak, beszélgetnek — társaságot nyújtanak a hozzátartozóknak.

— Tudnál még valami érdekeseget mondani?

— Talán azért, mert nő vagyok, különösen megütköztem a csecsemőgondozás szokásán. Az újszülöttet nem pólyába teszik, hanem egy lepedőszerű anyagba, szorosan a két kezét a törzs mellé, betekerik. A kisbaba úgy néz ki, mint egy múmia. Negyven napig ebben tartják, sőt bizonyos babonás szokásból még a szemét is kifestik. Én magam is láttam ilyen gyereket. A másik, ami szintén megdöbbentett, hogy a drága kórházi költségek miatt a nők szülés után 2-3 órával hazamennek.

— Végül egy intím kérdés: a férjed, aki gyermekkorát ebben a környezetben töltötte, mennyire tudott a mi országunk szokásával azonosulni?

— Kezdetben nehezen, de már asszimilálódott. Természetesen ő teljes mértékben nem fog, hiszen mások, erősek a gyökerei.

Folyt. a 4. oldalon

Pécsi Nyári Színház

Buckmann: Most mind együtt c. darabját nézve jutott eszembe egy-két gondolat, aminek leírásához kénytelen leszek a darab történetét is ismertetni. Azoktól, akik látták az előadást a tettyei romoknál, elnézést kérek, akik nem láthatták, azoktól most „poéngyilkosságért” nem kell elnézést kérnem, sőt nem is ajánlom megtekintésre, hiszen mire ez az írás megjelenik, már nem lesz műsoron. Ugyanis ez a Pécsi Nyári Színház produkciója volt.

Menjünk csak végig a cselekményen. Adott egy kisvárosi zenekar. Zenelelnek-zenelelnek a maguk örömeire. Valamennyi pénzhez időnként hozzáhozzájutnak, de ha nem, seba, saját zsebükkel egészítik ki év vége felé a zenekar költségvetését. Mondhatjuk, ez a zenekar amatőr, a szó szoros értelmében. Vannak közöttük jó, rosszabb és egészen jó zenészek. Ez az alapképlet. Miről is álmodoznak? Egy új fellépti ruháról, de nem álmodoznak a létalapjukról, a kottatár megújításáról: időnként kitérnek, milyen hiányos. Aztán a fordulat ebbe a langymelegbe: a közös „MŰLT” akolmelegébe megérkezik egy új zenész.

A fővárosból jött, ami még fontosabb, egy szponzorált zenekarból. Számomra nem vált egészen világossá, miért jött ebbe a kisvárosi zenekarba. És itt mindjárt rámutatnék, milyen másképp is látunk egy hőst, ha ugyanazon tény köré más történetet kanyarítunk. Vegyük csak sorra:

1. Kirakták, mert nem volt elég jó abban a zenekarban...

2. Eljött, mert bár jó volt, ott sohasem lehetett volna zenekarvezető...

3. Eljött, mert megunta a nagyvárosi életet...

4. Eljött, mert ebben a városban él idős édesanyja, aki támogatásra szorult...

A darab rendezője ezt a kérdést nyitva hagyta, legalábbis számomra (lehet, hogy elhangzott, csak nem elég hangsúlyosan, és elkerülte a figyelmeimet).

A zenekar vezetője természetesen hegedül, egyébként a klasszikus képlet áll előttünk: az elsőhegedűsből lett a zenekarvezető, amikor az előző klöregedett (nem zenélésből, a vezetésből). Teljes a demokratikus vezetés. Mindenről szavaznak a zenekartagok, ha valaki elkésik a próbáról, akkor kávéznak. Nincs számonkérés, hogy miért rabolja a többiek idejét. De ha az elején leírt alapképlet igaz, mármint a zene, a zenélés öröme tartja őket össze, amelyért még anyagilag is áldoznak, akkor is felmerül, nem bűn ezt az örömet megrövidíteni, elvenni a többiek-

Folyt. a 3. oldalról

Most mind együtt

től, akik pontosak? Hogy is szól a két-féle értelmezés:

1. A közösség tolerálja a notórius késő ilyen-olyan kifogásait a késésre.

2. Ez a fajta demokrácia nem alkalmas arra, hogy az egyént a közösség, az egész érdekeinek megfelelően bármire is kényszerítse.

Megérkezik az új fiú... Kezdődik a próba, ő észreveszi, hogy nem elég a kotta, de sebjaj, ő tudja a darabot, de azért megkérdi, ennek így kell lennie? Nem lehet másként? A zenekar megszavazza, hogy elmondhassa a tervét, az elképzeléseit: fellépésekről, versenyekről, az új fellépti ruhákról, a kottatárról, szponzorok szerzéséről. Hopp: szponzorok! A régi zenekar tagjai tudják, hogy ők adják a pénzt. Na, de mire és miért? Ez azért lényeges kérdés! Mibe szólhatnak bele? Az új fiú okos, elmondja, hogy nem szólnak bele a zenekar életébe. Elvárásai vannak, amit teljesíteni kell. (Pl. egy zenei verseny megnyerése.) A zenekar szavaz, megválasztják zenekarvezetőnek az új fiút.

Nagyon sok szó esik az új fellépti ruhákról. Itt már megint minden beállítás kérdése. A rendező az új fiút állítja bünbaknak..., nekem inkább a zenekarral van bajom, hiszen valahol tudják, érzik: a versenyek megnyeréséhez nem elegek, de ezt a témát senki nem említi. Mindenki úgy akarja tudni, ő elég jó zenész ahhoz, hogy egy versenygyőztes zenekar tagja legyen, de ez vajon igaz? Hányan merünk vajon szembenézni magunkkal: ha megtennék minden tőlem telhetőt, akkor is megfelelek-e a kihívásoknak? Meg tudok felelni? Kényelmes megválni a régi vezetőtől (ő nem is vállalkozna szponzorok szerzésére) és rábízni az újra, csinálja (hiszen új fellépti ruhára, pénzre szükségük van).

Aztán jönnek a bajok! Az új vezető tart „kíspróbát” (néhány zenésznek), nem túri a pontatlanságot az összpórbán, megköveteli, hogy otthon is gyakoroljanak. Míno galádságok... Meg meri mutatni, hogy hlába tagja valaki (alapító) a zenekarnak, ha nem tudja fújni a trombitát! Persze ezt is többféleképp lehet elénk tárni. A rendező úgy óhajtotta, hogy a volt zenekari tagokat sajnáljuk. Az új fiút alakító színész hanghordozása, gesztusai, ujjtördelés terpeszállásban, óra lecsatolása..., mind, mind ezt a célt szolgálják. Így lehet egyértelművé tenni azt, ami nem egyértelmű és nem egyszerű. A rendező és az életben az ellendrukerek. Hát igen, nézőpont kérdése, hogyan állítják elénk, aki többet, újat, mást akar. Vajon tényleg ő a rossz? Vagy csak áskálódók nem tudják felvenni a ritmust, marad számukra a kifogás: az a másik rossz ember!? Mindenesetre: Most mind együtt... és holnap is?

— tézse —

Projektirányítás és vezetés

Lehet jobban

Nagy várakozással készültünk Nagy László kollégámmal az idel vezetőképzőre. Amikor megtudtuk, hogy a „Projektirányítás és vezetés” című tréningre vagyunk beíratva, megnéztük, hogy mi is ez tulajdonképpen. Elolvastuk a programot, de nem lettünk sokkal okosabbak, hiszen a téma teljesen idegenül hatott számunkra. Az ismertető ugyanis ezt írta:

„A szervezet:

— amikor olyan feladat előtt áll, amelyet hagyományos módon nem tud elvégezni,

— amikor gyors átalakulásra van szüksége,

— amikor a „kicsit jobban” már kevés,

— amikor különleges minőségi és gazdasági követelményeknek kell megfelelnie,

— amikor a kiváló terv kevés, mert a megvalósítás a fő cél, PROJEKTET hoz létre.

A projekt különböző belső és külső szakemberekből létrehozott csoport, amely egy komplex, összetett cél érdekében jön létre. A munkamódszere épp annyira újszerű, mint a cél, amelynek érdekében megalkották. Hát ezek után végképp nem tudtuk elképzelni, mi is vár ránk, mit tanulunk, és mire lesz

Új szerkezet a nagyobb alkatrészek mozgatására a villanyszerelő-lakatos műhelyekben. Így nagy mértékben csökkent a mozgatás közbeni balesetveszély.

az jó nekünk és a gyárnak. A Noszvajon eltöltött hét mindenre választ adott. Megismertünk — és megpróbáltunk begyakorolni — egy új munkamódszert, ami az eddig általunk ismerteknél sokkal hatékonyabbnak mutatkozott.

A projekt eredetileg feladatot jelentett, ma a csoportot hívják így, amelyet egyedi feladat megoldására hoznak létre. A feladat kezdete a cél meghatározása, befejezése annak a megvalósítását jelenti. A folyamat során elvégzendő munkák megtervezését, irányítását az nehezíti, hogy ezek maguk is egyszerűek, azonos formában, tartalommal soha nem ismétlődnek meg. Nagyon lényeges jellemzője a projektnek, hogy a cél eléréséhez szükséges erőforrások (idő, pénz, szakemberek stb.) korlátozottak, ugyanakkor ezek hatékony felhasználása alapvető követelmény. A projekt csak meghatározott ideig áll fenn, ezt az időt tervezni kell, csak addig él, amíg a kitűzött feladatot meg nem oldja.

A tréningen töltött héten az elmélet mellett a gyakorlatban is kipróbáltuk a projektalakítás, -működtetés lépéseit. Meggyőződünk arról, hogy fontos az elméleti tudás, de ha azt nem alkalmazzuk, az egész nem ér semmit. A

tréning résztvevőiből két projektet alakítottunk. A kijelölt cél (feladat) mindkettőnél azonos volt. Elkezdődött a munka, s két nap múlva merőben más eredményt produkált a két projekt. A kétnapos gyakorlati munkának számos buktatója volt, amit nem igazán tudtunk elkerülni. Megemlíthetném a legfontosabbat, a célok hiányos definícióját. Mindenki úgy érezte, hogy figyel és pontosan tudja, hogy mi a feladat, és ő azt jól csinálja. Az idő előrehaladtával derült csak ki, hogy mindegyikünk ugyanazt hallotta ugyan, de más értett belőle, így más is csinált! Lényeges volt leszűrni a tapasztalatot: *egyértelműen* kell meghatározni a feladatot, időt szánni annak ellenőrzésére, hogy tényleg mindenki pontosan úgy értette, ahogy elhangzott, és tudja-e mindenki, hogy akkor mi is a teendője?

Nagyon lényeges kérdés a megoldási változatok kialakítása, valamint a tervek megvalósíthatóságának ellenőrzése. Ez a lépés látszólag nem lényeges, az egyik projekt el is hanyagolta. A végeredménynél — két nap múlva — ütött vissza ez a nagyvonalúság, amikor az egyik tervről kiderült, hogy formailag megvalósítható, de nem működik, tehát mégsem lehet megoldás!

Rengeteg alapigazságot is hallottunk, amire nem fordítottunk túlzott figyelmet, hiszen úgys tudjuk, hát ki nem ismeri ezeket, minék beszélni róla. Ezek közül például:

— a projekttagok egymás véleményét úgy tekintik, mint értékes hozzáállást,

— elfogadják az eltérő képességeket és véleményeket,

— nem kötelező a nézetazonosság, — a problémák megoldását és a döntéshozatalt el kell választani egymástól,

— a csoport tudatosan ellenőrzi munkáját és nyíltan megbeszéli a problémákat.

Számtalan segédanyagot kaptunk az egymásra figyelés gyakorlásához, az egymás megértését segítő és gátló problémákról, a partner lelkiállapotát kifejező jelek (arc, szem, kézmozgás, lábmogás stb.) helyes értelmezéséről.

Az egy hét igen eredményes volt, picit keserű, picit kellemetlen, hiszen kénytelenek voltunk a saját hibáinkkal szembesülni, és ezeket még elemezni is kellett! Viszont így elfelejtett sem fogjuk, és remélhetőleg mind kevesebb olyan jellegű hibát fogunk elkövetni.

Simon Éva

Az üzemorvos írja

Egy súlyos betegségről

A vastagbél hurutos megbetegedése nem túl gyakori, de mégis mindenki ismeretségi körében előforduló betegség. Több fajtája ismeretes, de legtöbb problémát a fekélyes vastagbélhurut okozza. Ennek tünetei lappangva kezdődnek, a panaszmentes beteg egyszer-egyszer a széklettel vagy székelés után tiszta vért ürít, máskor a beteg nyákot ürít. Utána évekig tünetmentes szakasz következik. Majd ismét panaszok lépnek fel. Domináló tünet a véres-nyákos széklet, hasmenés és az ezzel kapcsolatos fájdalom. Kísérő tünetei: étvágytalanság, testsúlycsökkenés, vérszegénység, a fehérjevesztés következtében dagadás (vizesedés). Ez a betegség gyakran jár együtt más megbetegedéssel, sokizületi fájdalmakkal, súlyos izületi gyulladással. Gyakorkak a bőrlajenségek, viszkető kiütések, nedvező bőrelváltozások. Felléphetnek májbántalmak, gyulladós szembetegségek, hasnyálmirigy-gyulladás. Jó és rossz időszakok váltakoznak a betegségben. A jó időszakban a beteg teljesen panaszmentes, ez hónapokig, néha évekig eltarthat. A betegségnek három formája van, enyhe, közepsúlyos és súlyos. Ezek a formák egymásba átmenhetnek, így a betegség kimenetele előre sohasem határozható meg. A súlyos forma a has erős felpuffadásával, gázos belekkel jár (magas láz is lehetséges), ezt a vastagbél eltávolításával gyógyítják. A betegségnek szövődménye lehet (10–12 év után) vastagbél-daganat és a vastagbél kilyukadása. Ezért a be-

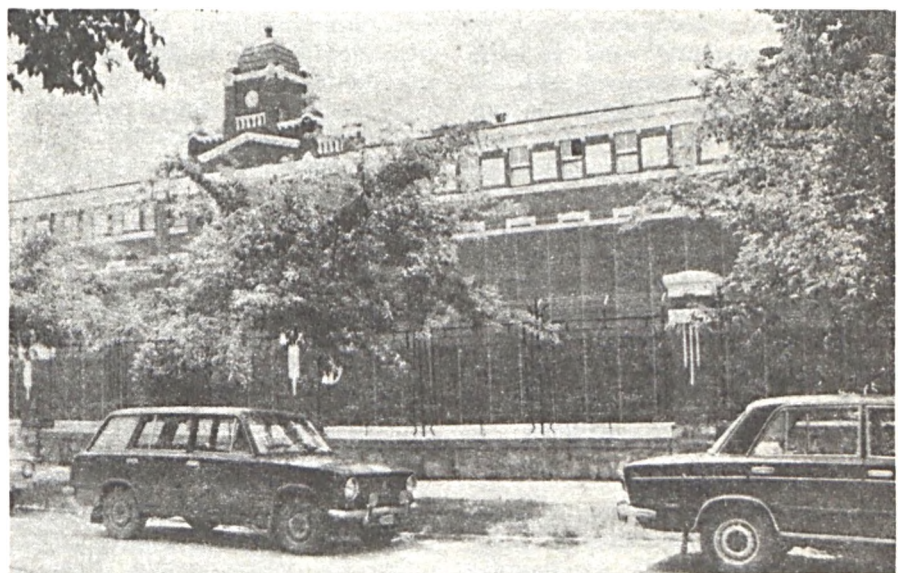
teget állandóan ellenőrizni kell. Az ellenőrzés vérvétellel történik, melynek során a sülyedést és a minőségi vérképet nézik, valamint a szérum fehérjét, a kóliatartalmat és a vér hemoglobinját.

Gyógyuláskor figyelni kell az étrendre: kerülendők a tej, a rostos ételek és az erős fűszerek. Rendszeres gyógyszer szedése is szükséges, először

nagyobb mennyiségben, majd fenntartó adagként (Salozopyrin).

Az eddigiekből láthatjuk, hogy a vastagbélfekély gyulladása különösen súlyos betegség, mellyel azonban, ha időben orvoshoz fordulunk, együtt lehet élni, a rövid panaszos szakaszokat hosszú, egészséges időszak követheti.

Dr. Varga Éva

A torony az elmúlt évtizedeket, az előtte húzódo csarnokfal a legújabb fejlesztéseket szimbolizálja. „Látkép” a járókelő szemével a Pécsi Dohánygyárról, az utca felől.

„Füstbe ment terv”

Újságok lapozgatása közben egy érdekes cikkkel találkoztam, mely említi a dohányzás káros hatásait, és emellett gazdasági oldalról elemzi a cigarettagyártás növekedésének, illetve csökkenésének kihatásait.

Azt tudjuk, hogy a gazdaságilag fejlett országokban csökken az egy főre jutó cigarettafogyasztás, ám növekszik a kevésbé fejlett országokban. Ez különösen érvényes Dél-Amerika és Ázsia több országában (pl. Kína). Konkrétan miért van ez így? Ezt nagyon sok tényező befolyásolja, ám hadd idézzem az ismeretlen szerző tollából a „Füstbe ment terv” című cikkből az ide vonatkozó igen figyelemreméltó részletet:

„A világ számos gazdaságilag elmaradott országa egyszerűen a dohánytermesztésre rendezkedett be, évszázadok óta ez a lakosság fő tevékenysége, egyetlen megélhetési forrása. Láttam

egy filmet, amelyben az asszonyok, öregek, gyerekek szedik, osztályozzák a dohányleveleket. Az emberek alultápláltak, s ezért a munkáért cserébe nem társadalmi felemelkedésre, csupán mindennapi betevő falatjukra számíthatnak. Az ő munkájukból húznak busás hasznot más földrész gyárosai, konzernjei, sőt államai is, hiszen a jól jövedelmező üzlet után hatalmas adót kasszíroz be az állam. A probléma tehát túlmutat a nikotín okozta egészségi ártalmakon, s rámutat a fejlődő országok gazdasági berendezkedésének hibáira, a munkanélküliség megoldhatatlanságaira, a szociális ellátás hiányosságaira, a nyomor veszélyeire és ki tudja, milyen messze vezet még? Eljátszottam a gondolattal: mi lenne, ha a világon egycsapásra mindenki abbahagyná a dohányzást? Természetesen legelőször a dél-amerikai dohányültet-

vényeken éhbérért dolgozó munkásokat sújtaná ez a változás. Természetesen a világ mai állása szerint még csak a dohányipar pangásától sem kell tartani, nemhogy a teljes megszűnéstől! S mire eljut az emberiség oda, hogy a dohányzással teljesen felhagy, addigra a fejlődő országok is fejlettek lesznek, s a munkanélküliség, a nyomor már csak a történelemlétkönyvekben szerepel. De ezt mi már nem érjük meg. Az a sanda gyanúm, hogy életünk számtalan kisebb-nagyobb háborúja között a dohányzók és nemdohányzók harca végigkísér minket.”

Most, az áremelések közepette, nem mondhatjuk el, hogy a nyugati országok mintájára és ugyanazon hatások érvényesülése miatt csökken nálunk a cigarettafogyasztás...

M. T. J.

Disputálunk, disputálunk, én egy üveg sörrel, az öreg Tüke egy kancsó borral a kezében.

Egyszer egy szőlősgazda a környéken kipusztult, kiöregedett tőkéit kivágta és helyettük krumplit ültetett, mondván, kevesebb munka, több haszon. Én meg pont fordítva csinálom manapság. Amikor megvettem a kis birtokot, sok krumplit vetettem, hogy legyen az újig, s még eladásra is futotta. Hanem azért mégsem tiszta dolog az, ha más által termelt szőlőből készült bort kell dicsérni. Így jutottam én is arra a döntésre, hogy szőlővel szorítom ki a krumplit, már azért is, mert a kis „csíkosokkal” nem bírtam. Szóval, a szőlősgazda kiirtotta az egész szőlőjét. Ugy mondják, hogy aki elhagyja a szőlőjét — kiirtja —, nemsokára követi maga is. Persze a túlvilágba. Így aztán kevesen vannak itt a hegyen olyanok, akik végképp felhagynak a szőlőműveléssel. Ha kiöregszik a tőke, megújítják, oltják, nevelik, amíg termőre nem fordul. Aztán meg jöhet a lisztharom, meg a peronoszpóra. De ezek nem jutnak messzire a gazda bosszantásában, mert tíznaponként permetet kapnak. Nem is akármilyen. A régiek még csak egyféle szert ismertek. A kékeszöld színű rézgálic megzsínesítette a leveleket. A rézgáliccal permetezett szőlő zöldebb, harsogóbban virított.

Valamikor a hegyen vett egy kisebb szőlőt egy ember. A szőlő nem volt különösebben jó vagy rossz. A vevő hírét, se hamvát nem látták úgy fél évre. Amikor érní kezdett a szőlő meg a gyümölcs, megjelent. Szüretelni. Ki-

szedte a gaz meg az indák közül a gyümölcsöt. Így tette ezt két-három esztendeig. Vitte, vitte azt a kevéske termést, azután nem látták többet. Gyanítják, hogy a szomszédok elkergették vasvillával, mások szerint: elvitte az ördög.

Hegyibeszéd

Itt a szerkezetátalakításról annyit tudnak, hogy az valóban átalakulóban van, mert lám-lám, ki kell cserélni a préház tetőszerkezetét. Még manapság sem tudja eldönteni az öreg Tüke, hogy melyik a jobb termelési mód: a hagyományos tőkeművelés, avagy a kordonos. Így biztonságból csinálja mind a kettőt. Gyomirtásnál sem mondott igent a vegyszerre, nem dobta el a kapát. Használja mindkettőt.

Nemrég az újságban megjelent a hír: a pápa látogatása idejére Sz. Péterpuszta-Szóke-Pogány között utat építenek, hogy a hívők zavartalanul elérhessék a földi „helytartó” nagymiséjét. Uram Isten, hogy mi hegybeliek 10 éve mennyit könyörögtünk, fizettünk adót, azért, hogy ne földutakon érnék el a kis birtokainkat! S lám, van Isten, mert a földi „helytartója” iderepül, s utat terít hívói elé, hogy kis falvakból őt elérhessék. A hegyi Tükek abban is reménykednek, hogy a pápa ösztentsége az utat fel is avatja, sőt végig zárándokol Sz. Péterpusztáig. Nem is kell, hogy tovább menjen. Onnan már mi hívjuk tovább, ugyanis pár lépésre vannak birtokaink. S

e képzetek egyre színesednek előttem. Ösztentsége, ha elfogadja invitálásunk, akkor érhet olyan szerencse, hogy inni kér e pár kilométeres út után. Vizünk nincs, mert a fúrók, mikor fúrni kezdtek, úgy félszáz méter táján elakadtak a sziklába. Nos, bort elvből nem iszik, csak a misén, így nem marad más hátra, mint vizet fakaszt, mondjuk — önzésből pont az én földemen. Eközben eszembe jut, hogy az egyik szomszédomat igyekszem a látogatás idején távoltartani, vagy józanságra inteni, mert ő biztos elszólná magát ösztentsége előtt, hogy én baloldali vagyok, s odalenne a víznyerés lehetősége.

Kezd melegem lenni, mert az újabb gondolatom — szerintem — már süt... Ugyanis látom magam előtt, hogy birtokomból kegyeleti zarándokhely lesz. Előbb perselyezéssel szedem a vámot, majd a tőke gyarapodásával idegenforgalmi vállalkozóvá válok. Egyszer csak hidegrázásom lesz, ugyanis a Tüke megszólal mellettem, tudom-e hogy ezek a szőlők valamikor egybefüggő egyházi birtokok voltak? Rettegek, hiszen az egyház kezd visszakérni volt tulajdonait. Hogy van ez, a kiscgazdák osztanak, az egyház visszakér,... keveredek-kavarodok: a jó Isten tudja csak, mi van itt.

Elfogyott a söröm, a szomszéd birtokon ülök, felállok, sietek az enyémre, a birtokom nem adom. Ősszel újra szőlőt telepítek. Sörrel átállok, mert drága most már. Bort akarok iszogatni, talán tényleg abban az igazság? S a szerkezetváltásban is kell legyen valamiképp részemről... — ki-Jó —

Úgy érzem, nem kell bizonygatnom, hogy mindnyájunk szeme fénye, a gyermek ma semmiben sem szenved hiányt, hiszen a szülők, nagyszülők sokszor erőn felül is mindent igyekeznek megadni neki. Kicsit talán saját szűkösebb fiatalságukat is akarják visszamenőlegesen kárpótolni azzal, hogy igyekeznek gyermeküket minél csinosabban, divatosabban öltöztetni. Mégis, mint mindenben, itt is szükséges a józan belátás, az okos mérlegelés. Nem biztos, hogy a drágán, butikban vásárolt kész holmi olyan jól illik gyermekünk egyéniségéhez, olyan kényelmes, testre szabott, mintha egy kis leleménnyel házilag állították volna elő. (Talán még apróságaink is sokkal büszkébben viselnék az ilyen holmit.) Nem beszélve arról, hogy a különböző kiárusítások alkalmával, kilós boltokból beszerezhető anyagokból vagy otthon levő átalakítható ruhákból sokkal olcsóbban állíthatjuk elő a kedves, praktikus, a divathoz alkalmazkodó csinos gyermekholmikat.

Sorozatomban a csecsemőkortól a kamaszkorig, lányoknak és fiúknak egyaránt tartalmazó, egészen egyszerű, könnyen megvarrható ruhadarabokat szeretnék ajánlani önöknek. Természetesen a legváltozatosabb kínálatot a mindennapi használatra alkalmas, sportosabb öltözékekből állítom össze, de található az olvasó ünnepélyesebb alkalmi ruhákat is, hiszen az óvodai, iskolai, családi jeles napokat szívesen tesszük ünnepélyessé a szép ruhával is.

A pontos szabásminták mellett — melyeknek felnagyítására is adok tanácsot — a megvarrás fortélyaira, a próbára, az esetleges előforduló hibák kiküszöbölésére, az összeállítás módjára is kitérek néhány hasznos információval.

A gyermek ruházatánál nagyon fontos szempont, hogy könnyen kezelhető legyen. Nem annyira a sok mosás okoz problémát, hanem inkább a vasalás, ami általában hosszabb ideig tart — és

Nőknek erről-arról

A gyermekruhák varrásáról

valljuk be őszintén — nem nagyon lelkesedünk érte. A pamutholmit pedig vasalni kell. Nagy segítség, ha az ing vagy a nadrág olyan anyagból készült, amely nem igényel vasalást, vállán szárítva tökéletesen kismul. A szintetikus szállal kevert pamut- vagy gyapjúszövetek nagy választékban kaphatók az üzletekben, s ezeket nem kell vasalni. Ami a mintázatot és színeket illeti, nincsenek kifejezetten gyermekeknek ajánlott divatszínek, sem minták. A mai divat szerint bármilyen színt viselhetnek, ruházatukra is a felnőttek divatja érvényes.

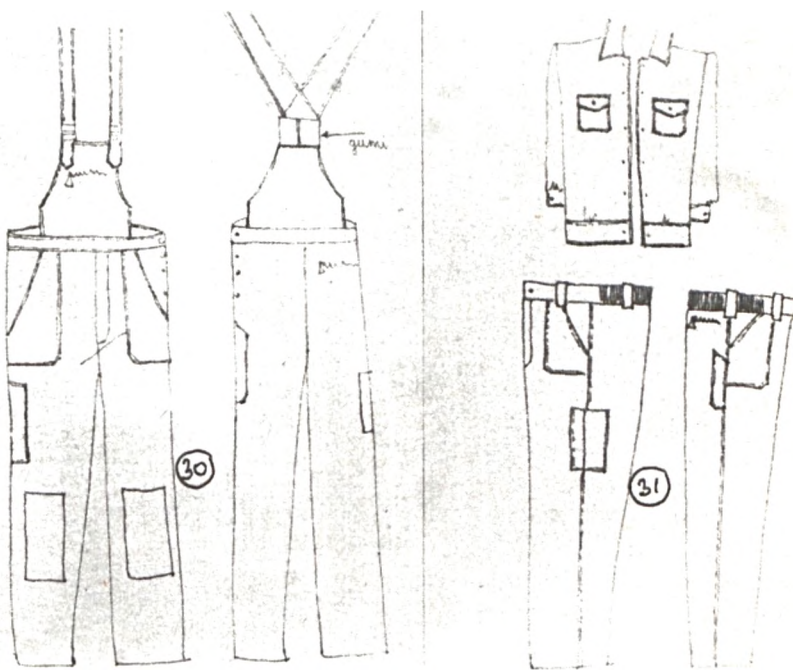
Hamarosan indul az iskolai évad, itt a szeptember. Gyermekünknek köpenyre, kötényruhára, kötényre van szükségük. Ehhez szeretnék most néhány ötletet adni. A rajzok mellett szabásmintákat is találnak, melyek felnagyításához néhány jótanácsot szeretnék adni.

A felnagyításához szükséges egy ív csomagolópapír, ceruza és egy színes filctoll.

A csomagolópapírt helyezzük úgy az asztalra, hogy két széle az asztal széleivel párhuzamos legyen. Ezután néhány helyen — hogy el ne mozdulhasson — rögzítsük le ragasztószalaggal. Szabásmintáinkhoz 10X10 cm-es négyzethálót alkalmaztam, tehát függetlenül attól, hogy a szabásminta az ábrán milyen kicsinyítésben található, a felnagyításhoz mindig 10X10 cm-es négyzethálót készítettünk. A centiméterrel pontosan kimért — annyi kockát, ahány szükséges — pontokat fejes vonalzóval halványan meghúzzuk. Ezekbe a négyzetekbe másoljuk át a kiválasztott modell szabásrajzát úgy, hogy színes ceruzával bejelöljük a metszéspontokat, és lehetőleg pontosan követve annak vonalát, megrajzoljuk a körvonalakat. A kerekített részek — karköltő, nyakkör — megrajzolásához görbe vonalzó is használhatunk. Ha ellenőriztük a nagyítást, hogy a gyermek méreteinek megfelelőnek-e, kivághatjuk a kész szabásmintát.

Hordós Ágnes

Tessék választani!

Befejező részéhez érkezett a különböző munkaruhamodelleket bemutató sorozatunk. Mostani utolsó részünkben az urak részére készült modelleket láthatják. Az eljárás ugyanaz, mint az eddigiek folyamán. Annak a modellnek a sorszámát, amely önöknek a legjobban megtetszett, a főportán elhelyezett urnába szíveskedjenek bedobni. A kiértékelésről egy későbbi számunkban tájékoztatjuk önöket.

SPORT

1989-ben Magyarországon edzőtáborozott Baden-Württemberg tartomány egyik női futballcsapata, a TSV ILSHOFEN. Ekkor a Fortuna SC meghívására egy hetet Pécssett töltöttek, melynek viszonzásaként az idel nemzetközi tornára — melyen hat NSZK és az USA tartományi válogatott vett részt — a pécsi lányok is meghívást kaptak. A teljes ellátást a vendéglátók fedezték, míg az utazáshoz ingyen a Garancia szövetkezet biztosított autóbust, így nem lett akadálya a dohánygyári csapat utazásának. A csapat jól kihasználta az ilshofeni 8 napot, hisz mindennap két edzéssel készült az őszi bajnokságra és az ottani tornára. Ezenkívül a vendéglátók szép programokkal kedveskedtek. Többek között egy falumúzeum megtekintésével, Schwäbisch Hall-i és stuttgarti városnézéssel. Az étkezést feljavította egy ottani magyar vendéglős, Hodik úr, aki többször is hazai ízekkel kedveskedett a csapatnak. Az ottani sajtó kétszer is terjedelmes cikkben foglalkozott csapatunkkal.

Csapatunk jól felkészült a tornára, és a selejtezők után döntőbe verekedte magát, s ott nagy izgalmak után elérte első nemzeti sikerét. Öröm volt nézni a lányok tiszteletkörét a magyar zászlóval!

Az NSZK-beli lap beszámolója:

Rätz és Ferenc dicsérete

„Női labdarúgótorna az ilshofeni sporthétén. A legnagyobb serleg Magyarországra került! — A Fortuna Dohánygyár, Pécs 5-3-ra verte a Crailsheimet.

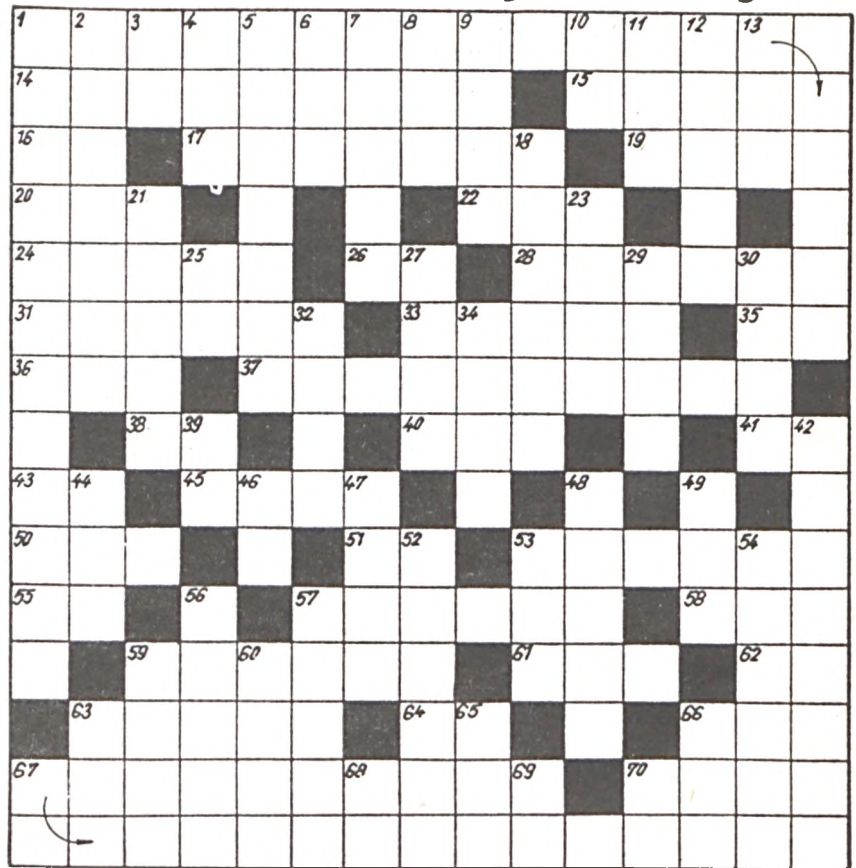
A TSV Ilshofen sporthetének keretében a hétvégén megrendezett női labdarúgótornán sokáig izgalomban tartották közönségüket a hölgyek. Csak tizenegyesrúgások után dőlt el a magyar lányok, a Fortuna Dohánygyár, Pécs javára a tornagyőzelem. A TSV Crailsheim ellen győztek 5-3-ra. A harmadik helyért a VfL Ehingen 2-0-ra győzött az amerikai női labdarúgó-válogatott ellen. A várakozásoknak megfelelően a pécsi és a crailsheimi csapat került a döntőbe. A crailsheimiek erőssége ismert, míg a pécsieknél mindjárt négy válogatott is szerepelt. Az egyik elődöntőben a két külföldi vendég találkozott. A pécsiek az amerikai lányok ellen 2-0-ra győztek. A másik elődöntőben a VfL Ehingen tizenegyesrúgásokkal 3-4-re veszített a Crailsheim ellen. A selejtezők során a TSV Crailsheim hölgyei 2-1 arányban bizonyultak jobbnak a pécsieknek. A sváb palota első csapatával szemben a TSV hölgyei 2-0-ra győztek, csak az Oedheim elleni 1-1-es döntetlenül voltak kénytelenek egy pontot leadni. Ezzel szemben a magyarok mind az Oedheim, mind pedig a Schwäbisch Hall ellen 1-0-ra győztek.

Az edző előszava

A döntőben a magyaroknak több játékrészüket volt. Mindkét csapat jó teljesítményt, nyílt futballt kínált. A jó iramú játék az elején még kiegyenlített volt, de az idő múlásával a pécsi hölgyek egyre erősebbek lettek. Különösen képpen két szélsőjük, a jobb oldalon Rätz Mária, a bal oldalon Ferenc Éva hozta lázba a közönséget. Valamennyi

felfutásuk a közönség elismerését váltotta ki. Ferenc Évát a torna legjobb játékosává választották. A crailsheimi kapus, Anja Schmidt, aki a döntőben is csodákat művelt, a torna legjobb kapusa címet kapta. Ő volt az, aki a magyar lányok legjobb lehetőségeit is villámgyors reflexeivel ártalmatlanná tette.”

Keresztrejtvény

VÍZSZINTES: 1. A megfejtés első része. 14. Nyugovóra intó hang. 15. Idegen férfinév. 16. Gazdasági társulás. 17. Magától értetődő. 19. Kemény fém. 20. Időhatározó. 22. Ragadozómadár. 24. Beteg. 26. Görög betű. 28. Mesterséges fényű (ford.). 31. Ízetlen. 33. Dal. 35. Z. Y. 36. A közepén tilos! 37. Sport. 38. Eres! 40. Jód és krom vegyjele. 41. Papírmérték. 43. Motívum. 45. Lendület. 50. Tartó fal. 51. Tudni illik. 53. Hercegi cím. 55. Török gk. jelzése. 57. Japán törpefa. 58. Női név. 59. Kvarter. 61. Idegen hármas. 62. Magnézium. 63. Férfinév. 64. 1001. 66. Jumbo ... (ford.). 67. Idővel. 70. Zeusz felesége.

FÜGGŐLEGES: 1. Átformálta. 2. Gyamolít. 3. Azonosak. 4. Végtelenül éhes. 5. Koporsótartó. 6. Becézett női név. 7. Zára szerb neve. 8. Idegen egyes. 9. Néma régens. 10. Opus. 11. Fordított kosár. 12. Hiányos szobor. 13. A végén ritkuló. 18. Ismertető jel. 21. Forgórész. 23. ... untalan (ford.). 25. Eleki. 27. Elavult. 29. Néma nigger.

30. Részben bezsíröz. 32. Zola-hős. 34. Kávé alja. 39. Tagadó szó. 42. Vaddisznó szemfoga. 44. Anyagi hátrány. 46. A pincébe. 47. Kevert eton. 48. Beírta volt. 49. Sérülés. 52. Mindmáig a közepén! 53. Angol patkány (RAT). 54. Régi férfinév. 56. Idegen férfinév. 57. Angol költő volt. 59. Leningrád folyója. 60. Vegetál a közepén. 63. Zenei műfaj. 65. Ibafarész. 66. Az elején téblábol. 67. A megfejtés második része. 68. X. Y. 69. Páratlan búza. 70. Minisztérium.

A keresztrejtvényt
Takáts László készítette

• • •

Beküldendő a vízsz. 1. és függ. 67. sorok megfejtése. A helyes megfejtők között jutalomkönyvet sorsolunk ki. Az előző számban közölt rejtvény helyes megfejtése: Amazonas, Parana, Mekong, Niger, Irrawaddy, Brahmputra, Orinoco, Kongó, Mississipp, Gangesz, Jangce.